

Juridiken kring tekniskt vatten

2022-05-04

Johanna Lindqvist, Advokatfirman Lindahl

Agenda

- **Regelverket kring tekniskt vatten**
 - **SVU-projektet 2021 (rapporten tillgänglig för alla mot slutet av juli 2022)**
 - **Viktigaste slutsatserna från SVU-projektet**
 - **Att tänka på från juridiskt perspektiv vid projekt med tekniskt vatten**
-

Tekniskt vatten vad är det?

Legaldefinition saknas (förutom BBR – övrigt vatten)

Andra begrepp kan vara "återvunnet vatten"

Ursprung kan vara råvatten, avloppsvatten samt dagvatten/dagavloppsvatten

Skulle en definition kunna vara?

"Återanvändning och leverans av vatten som inte uppfyller dricksvattenkvalitet"

SVU-projektet

- **SVU-finansierat projekt under 2021**
 - **”Juridiska utmaningar när avloppsvatten blir tekniskt vatten”**
 - **Ecoloop (Mats Johansson och Marie Albinsson)**
 - **Advokatfirman Lindahl – ansvar för juridisk analys**
-

SVU-projektet

- **Samla och utveckla den kunskap som finns hos VA-huvudmän**
- **Tydliggöra de juridiska förutsättningarna**
- **Identifiera gemensamma hinder och möjligheter samt tydliggöra möjliga vägar framåt**

Den juridiska rapportens syfte

- Tydliggöra juridiska förutsättningar för "tekniskt vatten"
- Identifiera och översiktligt beskriva relevanta rättsliga regelverk
- Identifiera juridiska utmaningar
- Svara på prioriterade frågeställningar

Den juridiska rapportens avgränsningar

- **Generell redovisning av regelverk**
- **Djupdyk avseende vissa frågor**
- **Allmänt snarare än specifikt**
- **"Gå runt berget tillsammans"**

Några prioriterade frågeställningar

- **Kvalitetskrav – vilka och vem ska ställa dem?**
- **Ekonomi och taxor – hur ska kommunen/VA-huvudmannen ta betalt för tekniskt vatten?**
- **Tillstånd/prövning av anläggning för framställning av tekniskt vatten**

EU-rättslig reglering av betydelse för tekniskt vatten

- Ramvattendirektivet
- Avloppsdirektivet
- Avfallsdirektiven – EU:s avfallspaket i kraft sedan juli 2018
- Dricksvattendirektivet
- Förordning om återanvändning av vatten
- REACH-förordningen

Svensk reglering

- Miljöbalken
- REACH-förordningen
- Lag om allmänna vattentjänster ("LAV")
- Dricksvattenlagstiftning
- Produktansvarslagen
- Kommunallagen
- Konkurrenslagen
- Plan- och bygglagen

Miljöbalken – tillsyn

- **Allmänna hänsynsreglerna gäller för verksamhet som består i tillhandahållande av tekniskt vatten och användande**
- **Tillsynsmyndighetens möjlighet att meddela föreläggande och förbud med stöd av 26 kap. MB**

Miljöbalken – tillståndskrav

- **Tekniskt vatten kan omfattas av definition av avloppsvatten**
- **Tillståndskrav enligt 9 kap. MB för utsläpp av avloppsvatten – 13 § FMH**
- **Oklart vilka tillståndskrav som gäller beror på om ses som "avloppsanordning"**
- **Hantering av ARV som ska tillhandahålla återanvänt avloppsvatten för bevattning - Behov av ändrings-tillstånd?**

Miljöbalken – avfall

- **Avloppsvatten omfattas av avfallsdefinitionen enligt 15 kap. 1 § MB**
- **Tekniskt vatten kan vara att anse som ett avfall**
- **Tekniskt vatten är sannolikt inte en biprodukt**
- **End of waste kan vara aktuellt men får avgöras i varje enskilt fall**
- **Men om inget avloppsvatten släpps ut och det istället renas?**

Produktansvarslagen

- **Tekniskt vatten bör liksom dricksvatten anses vara en produkt som omfattas av bestämmelserna i PAL.**

” Lex Ronneby” – NJA 2018 s. 475

REACH-förordningen

- Mycket översiktlig genomgång i SVU-rapporten
djupare genomgång krävs inför varje projekt
- Reach-förordningen kan vara tillämplig
- VA-huvudmannen/procent av tekniskt vatten =
Tillverkare? Nedströmsanvändare? Distributör?
- Användare av tekniskt vatten?

Nedströmsanvändare?

REACH-förordningen

- Om tekniskt vatten = avfall (undantag enligt artikel 2.2)
 - Om tekniskt vatten = föremål eller ämne efter återvinningsförfarande?
 - Råvatten enligt Bilaga 5 punkt 8 = ämne som förekommer i naturen och inte har modifierats kemiskt dvs inte en produkt
 - Tekniskt vatten från råvatten = UT registreringsplikt och SDB
 - Tekniskt vatten från dagvatten?
 - Tekniskt vatten från avloppsvatten?
-

Tekniskt vatten och LAV

- **Tillhandahållande av tekniskt vatten är inte en vattentjänst som omfattas av LAV**
- **Med vattenförsörjning avses "vatten lämpligt för normal hushållsanvändning"**
- **Ledning hämtas i Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten**
- **Med avlopp avses allt vatten som VA-huvudmannen tar om hand**

Kommunallagen

- **Kommunen måste förhålla sig till kommunalrättsliga principer**
- **Likställighetsprincipen**
- **Självkostnadsprincipen**
- **Kommunal näringsverksamhet**
- **Förbud mot statsstöd**

Plan- och bygglagen

- **Måste förhålla sig till reglerna i PBL, ex. bygglov**
- **I BBR förekommer tappvatten och övrigt vatten**
- **Tappvatten är dricksvatten**
- **Övrigt vatten = tekniskt vatten?**

BBR – övrigt vatten

BBR 2011:6

6:612 Definitioner

Övrigt vatten: Vatten som inte uppfyller kraven för tappvatten men som kan användas till uppvärmning, kylning, toalettspolning, tvättmaskiner m.m. där kraven på vattnets kvalitet är beroende av ändamålet men där vattnet inte nödvändigtvis behöver vara tappvatten.

Definition av tekniskt vatten?

- Olika definitioner enligt olika lagstiftning
- Finns inget tydligt svar men troligen:
- *LAV = avlopp (eftersom inte vatten lämpligt för hushållsanvändning som dricksvatten)*
- *BBR = övrigt vatten*
- *MB = avloppsvatten och avfall*
- *PAL = produkt*
- Om inte längre avfall = ämne eller föremål och Reach-förordningen

Ansvarsbestämmelser

- Miljöbalken – 32 kap. störning som fastighet orsakar i sin omgivning..
 - Produktansvarslagen
 - LAV – inte tillämpligt på tillhandahållet tekniskt vatten = ansvarsbestämmelserna gäller inte
 - Skadeståndslagen
 - Avtalsreglering mellan leverantör och mottagare
-

EU-förordning 2020/741 om återanvändning av vatten

- Idag inga regler för bevattning av jordbruks- eller parkmark med avloppsvatten
- Återanvändning av vatten för jordbruksbevattning
- Minimikrav på kvalitet, kontroller och riskhantering för återanvändning
- Användning av avloppsändamål kräver tillstånd enligt förordningen
- Riskhanteringsplan

Förordning om återanvändning av vatten

d) INHÅLLSFÖRTECKNING

Tabell 2 – Kvalitetskrav för återvunnet vatten för bevattning inom jordbruket

Kvalitetsklass för återvunnet vatten	Vägledande tekniskt mål	Kvalitetskrav				
		E. coli (antal/100 ml)	BOD ₅ (mg/l)	TSS (mg/l)	Turbiditet (NTU)	Annat
A	Sekundär behandling, filtrering och desinfektion	≤ 10	≤ 10	≤ 10	≤ 5	Legionella spp.: < 1 000 cfu/l om det finns risk för aerosolbildning Inälvsnematoder (ägg av inälvsmask): ≤ 1 ägg/l för bevattning av betesmark eller grovfoder
B	Sekundär behandling och desinfektion	≤ 100	I enlighet med direktiv 91/271/EEG (Bilaga I, tabell 1)	I enlighet med direktiv 91/271/EEG (Bilaga I, tabell 1)	–	
C	Sekundär behandling och desinfektion	≤ 1 000			–	
D	Sekundär behandling och desinfektion	≤ 10 000			–	

Definition/nomenklatur

- **Vad räknas tekniskt vatten som?
Biprodukt, produkt, avfall,
avloppsvatten?**
 - *Olika definitioner enligt olika lagstiftning*
 - *Finns inget tydligt svar men troligen:*
 - *LAV = avloppsvatten*
 - *BBR = övrigt vatten*
 - *MB = avloppsvatten och avfall*
 - *Om inte längre avfall = ämne eller föremål och Reach-förordningen*

Definition/nomenklatur

- **Finns det några hinder att låta fastigheter använda ex sjövatten för spolning av toaletter?**
 - *Sannolikt inga hinder i MB*
 - *Om istället för sjövatten – tekniskt vatten? – bör också vara OK*
 - *Fokus från tillståndsmyndigheten ska ligga på kvalitetskrav på utsläppen*
- **Hur påverkar Eus riktlinjer om återanvändning av vatten för bevattning inom jordbruket?**
 - *Kommer påverka återanvändning av spillavloppsvatten – dock inte dagvatten*
 - *NV utreder hur tillståndsprocessen ska se ut*
 - *NV utredning bör bevakas och va-huvudmän få lämna synpunkter – representant i utredningen?*

Kvalitetskrav på tekniskt vatten/återanvänt vatten

- **Vilka kvalitetskrav behöver det vara på vattnet för olika ändamål?**
 - *Dricksvatten är definierat. Saknas ytterligare definitioner/krav på annat vatten.*
 - **Hur ser ansvaret ut för VA som levererar ett halvrent vatten? Hur ofta behöver vi testa? (tex kan ju kvaliteten på dagvatten variera från dag till dag och timme för timme)**
 - *Samma ansvar som vid tillhandahållande av dricksvatten.*
 - **Hur kan man tydliggöra vad man som VA-huvudman får göra (kvalitetskrav) för att minska risken för VA-huvudmän/kommuner vid användning?**
 - *Säkerställ att vattnet alltid håller som minst utlovad kvalitet.*
-

Tillstånd/prövning

- **Inom ett avloppsreningsverk skulle det i framtiden kunna vara möjligt att “producera” olika typer av vatten beroende på vad det ska användas till. Hur kan ett regelverk och krav för utsläpp utformas i ett tillstånd?**
 - *Bred fråga – kopplar till vad som är tillståndspliktig verksamhet*
 - *Kan bara reglera avloppsreningsverkets verksamhet – inte villkor som berör tredje man*
 - **Vilka eventuella tillstånd behövs för att ställa upp vattenkiosker?**
 - *Beror på flera faktorer*
 - *Går inte att ge ett entydigt svar måste hanteras projektspecifikt*
 - *Beroende av om klassificeras som avfall*
 - *Beroende på koppling till tillståndsprövas ARV hanteras inom ARV:s närhet*
-

Ekonomi och va-taxor

- **Kan man ta betalt för det tekniska vattnet? / Vem ska stå för kostnaden för att leverera vattnet?**
 - Inom LAV: Självkostnadsprincipen/va-taxan
 - Utom LAV: Se kommunal reglering. Självkostnad, skattefinansierat
-

Sammanfattande reflektioner

- **Många olika regelverk som berörs**
- **Vissa slutsatser vi kom fram till i SVU-projektet är tydliga**
- **Exempel på tydliga slutsatser:**
- ***Att tillhandahållande av tekniskt vatten inte omfattas av LAV***
- ***Att tekniskt vatten i egenskap av avloppsvatten omfattas av avfallsdefinitionen***

Sammanfattande reflektioner

- **Områden där projektspecifika utredningar behövs samt kontakt med tillsynsmyndighet:**
 - **MB – tillstånds- och anmälningsplikt miljöfarlig verksamhet**
 - **MB – Eventuell tillståndsplikt för avfallshantering**
 - **Reach-förordningen (ev tillämplig om övergår från att vara avfall till ämne eller föremål)**

Juridiska frågeställningar inför projekt

- **Tillstånds- anmälningsplikt?**
- **Behov av ändringstillstånd för ARV för "ny hantering"?**
- **Avtalsreglering med industrier, jordbrukare, parkförvaltning – tänk igenom ansvarsfördelning mm**
- **Hantering av ekonomi – VA-huvudman ok att ta betalt men får inte ligga inom va-taxan (pga ingen vattentjänst)**

Kontaktuppgifter

johanna.lindqvist@lindahl.se

Tel: 0731-47 27 81